

INHOUD

1	Inleiding	11
1.1	Schets problematiek	11
1.2	Onderzoeksvragen en leeswijzer	12
1.3	Wetenschappelijke relevantie	13
1.4	Maatschappelijke relevantie	15
1.5	Theoretisch kader	16
	1.5.1 Religie en samenleving	16
	1.5.2 Recht en samenleving	27
	1.5.3 Identiteit	51
1.6	Tot besluit	52
2	Onderzoeksopzet	53
2.1	Inleiding	53
2.2	Onderzoekspopulatie	54
2.3	Kwalitatieve onderzoeksmethoden	57
2.4	Kwantitatieve onderzoeksmethoden	65
2.5	Verhouding tussen wetenschappelijke disciplines en methoden	69
2.6	Afbakening onderzoek	69
2.7	Tot besluit	71
3	Orthodox-protestanten in Nederland	73
3.1	Inleiding	73
3.2	Omschrijving orthodox-protestantisme	73
3.3	Bevindelijk-gereformeerden/reformatorischen	76
3.4	Orthodox-gereformeerden	85
3.5	Evangelischen	91
3.6	Gemeenschappelijke kenmerken en verschillen orthodox-protestanten	96
3.7	Tot besluit	105
4	Seksuele ethiek orthodox-protestanten	107
4.1	Inleiding	107

4.2	Algemene ontwikkelingen seksuele ethiek orthodox-protestanten	107
4.3	Ontwikkelingen acceptatie homoseksualiteit per gezindte	116
4.4	Christelijke LHBT'ers en politieke discussies	121
4.5	Tot besluit	128
5	Orthodox-protestantse scholen in Nederland	131
5.1	Inleiding	131
5.2	Schoolstrijd	131
5.3	Schoolidentiteit en personeel als identiteitsdrager	133
5.4	Reformatorische scholen	139
5.5	Gereformeerd-vrijgemaakte scholen	157
5.6	Orthodoxe protestants-christelijke scholen	164
5.7	Evangelische scholen	171
5.8	Tot besluit	174
6	Juridisch kader voor identiteitsgebonden benoemingsbeleid orthodox-protestantse scholen	177
6.1	Inleiding	177
6.2	Overzicht relevante mensenrechten voor benoemingsbeleid orthodox-protestantse scholen	177
6.3	Relevante rechten en wetsbepalingen binnen verschillende fasen binnen het benoemingsbeleid	200
6.4	Tot besluit	222
7	Gelijkebehandelingswetgeving: voortgezette schoolstrijd over meer dan een enkel feit	223
7.1	Inleiding	223
7.2	Wetsgeschiedenis AWGB 1994	223
7.3	(Oude) toetsingskader CGB/CRM (AWGB 1994, inclusief enkele-feitconstructie)	231
7.4	Voortgezet debat over de enkele-feitconstructie	236
7.5	Europese Kaderrichtlijn voor gelijke behandeling in arbeid en beroep (2000/78/EG)	240
7.6	Europese en Nederlandse politieke strijd over het enkele feit	246
7.7	Annulering enkele-feitconstructie 2015	250
7.8	Tot besluit	259
8	Overzicht relevante Nederlandse jurisprudentie en uitspraken	261
8.1	Inleiding	261
8.2	Uitspraken over onderscheid op grond van godsdienst	261

8.3	Uitspraken over onderscheid op grond van homoseksuele gerichtheid en/of burgerlijke staat	286
8.4	Tot besluit	300
9	Overzicht relevante Europese jurisprudentie	303
9.1	Inleiding	303
9.2	Jurisprudentie EHJ	303
9.3	Jurisprudentie EHRM	310
9.4	Tot besluit	322
10	Identiteitsgebonden benoemingsbeleid reformatorische scholen	325
10.1	Inleiding	325
10.2	Benoemingsbeleid reformatorische scholen	326
10.2.1	Identiteit, kerklidmaatschap en geloofsopvattingen in verschillende fasen	326
10.2.2	Seksuele ethiek	364
10.3	Tot besluit	375
11	Identiteitsgebonden benoemingsbeleid gereformeerd-vrijgemaakte scholen	377
11.1	Inleiding	377
11.2	Benoemingsbeleid gereformeerd-vrijgemaakte scholen	377
11.2.1	Identiteit, kerklidmaatschap en geloofsopvattingen in verschillende fasen	377
11.2.2	Seksuele ethiek	392
11.3	Tot besluit	408
12	Identiteitsgebonden benoemingsbeleid orthodoxe protestants-christelijke en evangelische scholen en overkoepelende thema's voor orthodox-protestantse scholen	411
12.1	Inleiding	411
12.2	Benoemingsbeleid orthodoxe protestants-christelijke scholen	411
12.2.1	Identiteit, kerklidmaatschap en geloofsopvattingen in verschillende fasen	411
12.2.2	Seksuele ethiek	420
12.3	Benoemingsbeleid evangelische scholen	430
12.3.1	Identiteit, kerklidmaatschap en geloofsopvattingen in verschillende fasen	431
12.3.2	Seksuele ethiek	434
12.4	Overkoepelende thema's voor orthodox-protestantse scholen	438
12.5	Conclusie	446

13	Verklaringen voor identiteitsgebonden benoemingsbeleid van orthodox-protestantse scholen in relatie tot mensenrechten	449
13.1	Inleiding	449
13.2	Botsende normen binnen meerdere normatieve ordes (normatief pluralisme)	450
13.3	Secularisering en interne diversiteit orthodox-protestantse gemeenschappen	454
13.4	Verzuiling en identity markers	459
13.5	Symbolische werking van mensenrechten en gelijkebehandelingswetgeving	462
13.6	Communicatie en transformatie van rechtsnormen	464
13.7	Consistente en consequente onderwijsverzuiling	467
13.8	Leer en leven: samenhang en onderscheid tussen discriminatiegronden	471
13.9	Machtsverhoudingen binnen de samenleving en de school	474
13.10	Persoonlijke, maatschappelijke, religieuze en juridische factoren bij identiteitsgeschillen	479
13.11	Invloed van media en framing van normovertredingen	484
13.12	Tot besluit	485
14	Conclusie	487
	Curriculum vitae	497
	Nawoord (verantwoording positie onderzoeker)	499
	Dankwoord	501
	Lijst met afkortingen	505
	Onderzoeksgegevens	509
Tabel A.1	Chronologisch overzicht onderzoeksactiviteiten	509
Tabel A.2	Aantallen orthodox-protestantse scholen	511
Tabel A.3	Aantallen reformatorische scholen	511
Tabel A.4	Aantallen gereformeerd-vrijgemaakte scholen	512
Tabel A.5	Aantallen orthodoxe protestants-christelijke scholen	512
Tabel A.6	Aantallen evangelische scholen	513
Tabel A.7	Type gegevens uit schooldocumenten	514
	Figuren (orthodox)-protestantisme	517

Overzicht uitspraken, toetsingskader en jurisprudentie	519
Tabel C.1 Overzicht relevante uitspraken rechters, CGB/CRM en commissies van beroep/identiteitscommissies in Nederland	519
Tabel C.2 Toetsingskader oordelende instanties	522
C.3 Jurisprudentieoverzicht	523
Overzicht aantallen ontslagen Participatiefonds en register casussen	533
D.1 Aantallen ontslagen Participatiefonds	533
D.2 Register casussen	534
Overzicht interviews en interviewleidraad	537
E.1 Overzicht interviews	537
E.2 Interviewleidraad schooldirecteuren (/schoolbestuurders)	539
Vragenlijst	543
F.1 Resultaten vragenlijst	543
F.2 Vragenlijst benoemingsbeleid SurveyMonkey	555
F.3 Nieuwsbericht Verus werving respondenten	567
Literatuurlijst	569